

17. IZLOŽBA IZDAVAČKE DJELATNOSTI HRVATSKIH MUZEJA I GALERIJA

Snježana Radovanlija Mileusnić
Muzejski dokumentacijski centar
Zagreb

Muzejski dokumentacijski centar (MDC) u Zagrebu nastavio je s već tradicionalnim organiziranjem izložbe izdavačke djelatnosti hrvatskih muzeja i galerija. Izložba muzejskih tiskovina održana je sedamnaesti put u sklopu 21. međunarodnog sajma knjiga i učila (Interliber) na Zagrebačkom velesajmu od 10. do 14. studenoga 1998. godine. Prezentirana su izdanja 88 hrvatskih muzejskih ustanova - 382 naslova publikacija, 150 muzejskih plakata, tematski setovi razglednica, kreativni i dizajnerski suvremno osmišljeni kalendari, te prvi put CD-ROM-ovi muzejskih izložaba.

U ovogodišnjoj produkciji velik broj muzeja tiskao je višejezične vodiče kroz svoje stalne postavbe. Neki od njih su u obliku deplijana s osnovnim informacijama ili putokazima za kretanje kroz muzejske prostore (Muzej Staro selo u Kumrovcu, Hrvatski muzej naivne umjetnosti u Zagrebu, Galerija Ivana Meštrovića i Kaštelet u Splitu, Gradski muzej Senj i tvrđava Nehaj), drugi su realizirani kao vodiči kroz muzejske zbirke te su tekstualno i ilustrativno bogatiji (Gradski muzej Križevci, Muzej grada Trogira, Pomorski muzej Orebić, Muzej Međimurja u Čakovcu, Spomen-muzej biskupa J. J. Strossmayera u Đakovcu), a pojedini su predstavili samo pojedinu zbirku (Muzej Like u Gospiću i Samoborski muzej izdali su vodiče kroz etnografsku zbirku). Muzej Mimara u Zagrebu predstavio se preglednim i dosta opširnim vodičem kroz zbirke stalnoga muzejskog postava. Muzeji, galerije i zbirke Zagreba i okolice dobili su nakon 22 godine svoj novi vodič u izdanju Muzejskoga dokumentacijskog centra i dizajnerskoj realizaciji Borisa Ljubičića. U ovom vodiču prvi put su popisane i ukratko opisane i privatne zbirke donirane gradu Zagrebu.

Muzej grada Splita je uz 50. obljetnicu samostalnog rada detaljnije obradio povijest, izbor iz stalnog postava i muzejske djelatnosti, a svoj novi početak muzejskog rada, nakon višegodišnje stanke uvjetovane Domovinskim ratom, svojim publikacijama obilježili su Galerija likovnih umjetnosti u Osijeku uz izložbu Tri stoljeća umjetnosti izborom iz bogata galerijskog fundusa te Galerija Krsto Hegedušić u Petrinji predstavljajući donirane umjetnine grada Zagreba za obnovu rada Galerije.

Iscrpan registar ratnih šteta nastalih tijekom Domovinskog rata sadržan je u publikaciji MDC-a Ratne štete na muzejima i

Pogled na MDC-ov štand, Interliber 1998.

galerijama u Hrvatskoj. Ova publikacija, tiskana na hrvatskom i engleskom jeziku, rezultat je višegodišnjeg sustavnog i stručnog prikupljanja podataka, popisivanja ratnih šteta i obilazaka terena sa stradalom muzejskom gradom i ustanovama.

Cjelokupni muzejski rad temelji se na istraživanju građe pohranjene u knjižnicama i arhivama. Stoga je već od samih početaka rada muzeja njegovana profilirana sakupljačka aktivnost knjižnične građe koja će podupirati zadaće i ciljeve muzeja.

Tiskana i pisana riječ pohranjena u muzejima i muzejskim knjižnicama sve češće je predmet stručnog i znanstvenog istraživanja, izložbenih ekspozicija i izdavačke djelatnosti. Muzej Prigorja u Sesvetama izdavač je publikacije Sesvete i Prigorje u pisanim povijesnim izvorima koja je rezultat istraživanja muzejske, knjižnične i arhivske građe. Muzej grada Trogira izložbom i katalogom opisao je zbirku pergamene iz ostavštine Garganin Fanfogna, zavičajni muzeji u Drnišu i Slatini predstavili su svoje zbirke zemljovida, Gospić i Virje dobili su svoje fotomonografije na temelju zbirke razglednica iz njihovih zavičajnih zbirki.

Muzeji su često kulturna središta i nositelji važnijih kulturnih aktivnosti u manjim gradskim sredinama. Zahvaljujući njima i građi pohranjenoj u njihovim zbirkama te stručnjacima koji proučavaju muzejske dokumente i predmete, u 1998. godini grad Karlovac je dobio vrijednu monografiju, grad Otočac četvrtu publikaciju iz kulturne povijesti, Bogdanovci pisani dokument o prošlosti i sadašnjosti u izdanju Gradskog muzeja Vukovar, a Srijem i Ilok vrijedno povijesno djelo Opis Srijema i iločkog vlastelinstva od Josipa J. Firmana s usporednim tekstom na latinskom izvorniku i hrvatskom prijevodu tiskano uz 300. obljetnicu prvog objavljivanja.

Likovne monografije u ovogodišnjoj muzejskoj izdavačkoj produkciji dobili su Đuro Pulitika te Josip Škerlj autora Antuna Karamana u izdanju Umjetničke galerije Dubrovnik, Lacković (Jean-Louis Depieris, Muzej naivne umjetnosti u Zagrebu),

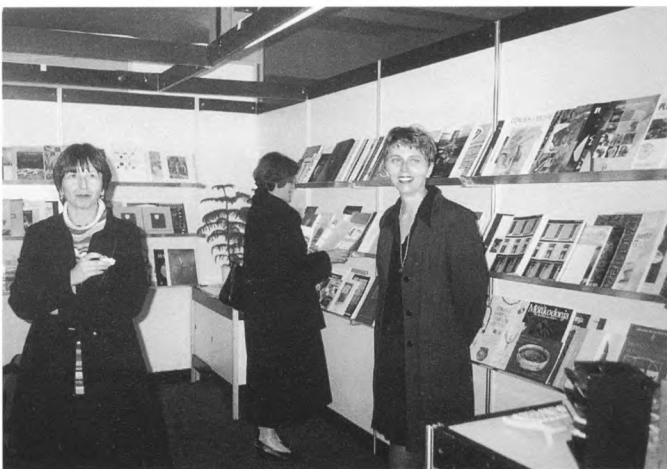
Ljubo de Karina (Berislav Valušek, Moderna galerija, Rijeka), Slavko Kopač (Annie Le Brun i Biserka Rauter Plančić, MGC-Klovićevi dvori, Zagreb), Obsieger (Dražanka Jalšić, Muzej grada Koprivnice) te autori izlagani u prostoru zagrebačkog Umjetničkog paviljona (Seder, Murtić, Režek, Koydl, Reiser, Oskar Artur Alexander i Jordan). Tehnički muzej u Zagrebu tiskao je katalog posvećen Otonu Kučeri, znanstveniku i popularizatoru tehnike.

U bogatoj produkciji izložbenih kataloga kao popratnih dokumenata izložbenih muzejskih aktivnosti i često nositelja jedinstvenih i recentnih informacija, i opet je očita tematska i sadržajna raznolikost.

Katalog etnografske izložbe Pučka kalendarska godina u Hrvata (Muzej Staro selo, Kumrovec) sadržava opise pučke meteorologije i pretkazivanja vremena i uz njih vezane običaje, vjerovanja i poslovice, katalog Gradskog muzeja Karlovac opisuje starinska rogata oglašja, a katalog izrađen u suradnji triju muzeja iz Križevaca, Koprivnice i Đurđevca opisuje Tradicijsko tekstilno rukotvorstvo Koprivničko-križevačke županije.

Opširni i studijski katalogi nastali su uz projekte otkrića i iskapanja arheoloških lokaliteta te izložbe kao što su Gradina Monkodonja (Arheološki muzej Istre, Pula), Dva stoljeća arheologije na makarskom primorju (Gradski muzej Makarska), Rimska vojnička diploma iz Slavenskog Broda (Muzej broskog Posavlja), Rimski metal s Kuzelina (Vladimir Sokol, Muzej Prigorja, Sesvete).

Kao i uvijek, najbogatija je izdavačka djelatnost likovnih kataloga. Tu su neki već tradicionalnih likovnih manifestacija kao što su 33. zagrebački salon (MGC-Klovićevi dvori), Čovjek i more – 15. međunarodni triennale fotografije (Zadar), 18. akvarelistička kolonija Sava (Galerija umjetnina Slavonki Brod), Šesti memorijal Ive Kerdića – triennale hrvatskog medaljerstva i male plastike (Galerija likovnih umjetnosti, Osijek), ali i novi poput 1.

Dio predstavljenih izdanja hrvatskih muzeja i galerija u organizaciji MDC-a

hrvatski triennale akvarela (Karlovac i Slavonki Brod). Uz kataloge izložaba renomiranih likovnih umjetnika zagrebačke Moderne galerije i Muzeja za suvremenu umjetnost, pojavili su se i oni manje poznatih ali ne i manje zanimljivih kao što su npr. Outsideri – umjetnici s onu stranu zrcala ili izložba Graffiti. Od kulturno-povijesnih izložbenih kataloga brojnošću se ističu katalogi iz sakralne i crkvene baštine. To su Iz riznice Marije Bistrice (Muzej seljačkih buna), Tekstil paramenta – crkveni tekstil iz Hrvatskoga povijesnog muzeja u Zagrebu, Na slavu Božju uz 700. godina Šibenske biskupije (Županijski muzej u Šibeniku), Crkveno posuđe u medimurskim crkvama (Muzej Međimurja, Čakovec).

Muzejski zbornici i časopisi redovno objavljuju rezultate stručnog i znanstvenog rada na proučavanju kulturne prošlosti užeg zavičaja (Godišnjak grada Korčule u izdanju Gradskog muzeja Korčula, Zbornik Moslavine u izdanju kutinskog Muzeja Moslavine).

Pojedini naslovi muzejske periodike često su vrlo ugledni specijalizirani časopisi za pojedina znanstvena područja kao npr. *Histria Archaeologica* Arheološkog muzeja u Puli, koja redovito donosi izvorne znanstvene i pregledne tekstove, ili *Natura Croatica* Hrvatskog prirodoslovnog muzeja u Zagrebu sa sedmogodišnjim redovitim publiciranjem. Treći broj Makarskog zbornika donosi radove sa znanstvenog skupa održanog u Makarskoj (listopad 1997.) o Don Kažimiru Ljubiću (1835. – 1897.), a *Senjski zbornik* broj 25 sadržava integralni izvorni znanstveni rad Mile Bogovića – Hrvatsko glagoljsko tisućljeće. *MDC-ov godišnjak Muzeologija* broj 33 nastavlja tematiku kolekcioniranja i doniranja u muzejima, ovaj put u Hrvatskom primorju.

Muzeji prate suvremene tehnološke tendencije postavljanjem svojih web stranica na Internet kao vodiče kroz stalne postavbe, izložbene projekte ili pak elektroničke kataloge i časopise. Muzeji su također počeli koristiti CD-ROM multimedijskog sadržaja kao sredstvo za prenošenje poruka i uspostave kvalitetnoga komunikacijskog kontakta sa svojim posjetiteljima. Tijekom 1998. godine ovim medijem obogatili su svoju izdavačku produkciju dva velika etnografska muzeja - Etnografski muzej u Zagrebu uz izložbu *Pokućstvo u Hrvatskoj: etnološki pogled na unutrašnje uređenje doma* i Etnografski muzej Split s temom *Splitske uspomene te riječki Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja uz arheološki projekt i izložbu Stranče – Gorica: starohrvatsko groblje*. U sklopu izložbe posjetiteljima je omogućeno i pregledavanje navedenih CD-ROM-ova.

Svi navedeni i oni drugi ne manje vrijedni naslovi, popisani su u popratnom katalogu abecednim slijedom po mjestima i nazivima muzejskih ustanova. Popis na 58 kataloških stranica sadržava i podatke iz MDC-ova središnjeg Registra muzejsko-galerijskih ustanova o adresi, telefonskim brojevima, e-mailovima i adresama web-stranica.

Veliko zanimanje i zadovoljstvo brojnih posjetitelja izložbe dobar su poticaj da se ova vrijedna kulturna tradicija održi i u budućnosti.